

Protocol cyberpesten

Wij worden in onze samenleving steeds meer geconfronteerd met het feit dat ongewenste en schadelijke foto's en filmpjes van jongeren via digitale kanalen verspreid worden. Voorbeelden zijn naaktfoto's op sociaalnetwerksites, filmpjes die tonen hoe jonge mensen in elkaar geslagen of gepest worden.

Het verspreiden van dit beeldmateriaal kan leiden tot allerlei vormen van het zogenoemde cyberpesten. Scholen krijgen hier met zekerheid mee te maken. Feit is dat verspreiding van digitaal beeldmateriaal grote impact heeft op de veiligheidsbeleving en het welbevinden van leerlingen op scholen en daarmee uiteindelijk ook op hun leerproces. Een sociaal veilige omgeving is immers een voorwaarde om goed te kunnen leren.

Het Cambreur College wil in dezen de verantwoordelijkheid nemen voor het realiseren van een sociaal veilige leeromgeving voor onze leerlingen en voor het personeel. Aangezien jongeren bijna 24 uur per dag online zijn, hebben wij de hulp nodig van ouders, leerlingen en instanties, zoals politie. Online veiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Wat verstaan we onder sexting?

Sexting is online seks, variërend van flirten tot het verzenden van seksuele beelden.. Sexting is normaal experimenteergedrag dat past bij de leeftijd. Maar als er beelden verzonden worden is dat strafbaar, omdat het wettelijk gezien om kinderporno gaat.

Sinds 2013 is er een leidraad van het Landelijk Expertisecentrum Kinderporno (een samenwerkingsverband van de politie en het Openbaar Ministerie) waarin geadviseerd wordt om sexting niet strafrechtelijk te vervolgen *als er niets bijzonders aan de hand is*.

Er is wél iets bijzonders aan de hand:

- als de beelden onder dwang tot stand zijn gekomen;
- als de beelden zonder medeweten van de afgebeelde minderjarige tot stand zijn gekomen
- als ze achteraf gebruikt worden om te pesten;
- als ze openbaar verspreid zijn.

In dat soort gevallen zullen de politie (opsporing) en het Openbaar Ministerie (vervolging) nog steeds actie ondernemen.

Beeldpesten

Bij beeldpesten worden er foto's of video's tegen iemands zin doorgestuurd of online gezet. Soms worden de beelden ook eerst bewerkt. Vervolgens kunnen die beelden viraal (via-via) verspreid worden. Het gaat om beelden die op de één of andere manier beschamend of kwetsend zijn.

Bijvoorbeeld:

- een verkering kan uitgaan, waarna er naaktfoto's of -video's uit wraak verspreid kunnen worden;
- een kind kan digitaal worden gepest door zijn of haar foto te bewerken, en de bewerkte foto te verspreiden;
- Ook docenten kunnen de dupe zijn. Compromitterende video's (meestal gemaakt met een smartphone) kunnen online worden gezet op YouTube of Vimeo.

Beeldpesten is geen juridisch begrip. In voorkomende gevallen kan het – net als andere vormen van online pesten – behandeld worden als *stalking* of *smaad/laster*. **Preventie**

Op het Cambreur College geven we tijdens mentoruren en lessen mediawijsheid richtlijnen voor het gebruik van sociale media. Dat kan in de vorm van een protocol, maar je kunt ook op andere manieren afspraken maken (die breed worden gedragen).

Daarbij gelden de volgende richtlijnen:

- we informeren leerlingen over de strafbaarheid van onder andere belediging, smaad en laster;
- leerlingen worden betrokken in het maken van afspraken m.b.t. het gebruik van social media

- we formuleren formuleer do's en don'ts op dit terrein;
- we benadrukken de positieve aspecten van sociale media;
- e vermijden bangmakerij (angst is een slechte raadgever).

Wanneer het dan toch gebeurt

STAP 1: Analyseer

- ga na wat er aan de hand is, en wat de impact daarvan is (als er sprake is van grooming en dus druk/dwang, dan is het wenselijk dat anderen het slachtoffer zo min mogelijk vragen naar 'de hoed en de rand' om beïnvloeding te voorkomen);
- betrek de mentor, het zorgteam en de teamleider;
- bedenk wat er nodig is om het slachtoffer een veiliger gevoel te geven;
- ga na of er psychologische hulp nodig is;
- ga na of er crisismanagement of crisis-communicatie nodig is (eventueel met behulp van een extern bureau).
- ga na of er sprake is van een strafbaar feit door de wijkagent in te lichten. Vraag of het beeldmateriaal verwijderd of opgeslagen dient te worden in het kader van bewijslast.

STAP 2: Reageer

- raadpleeg het slachtoffer en de ouders, en inventariseer hun wensen;
- adviseer/organiseer hulp voor slachtoffer/ouders
- voer een gesprek met de dader(s)
- overleg met schoolleiding en politie over consequentie voor dader
- laat ouders besluiten tot melding of aangifte
- actie om beeldmateriaal offline te halen (meldknop.nl)
- stel een communicatiestatement op (wie communiceert wat)
- las een rustperiode in voor het slachtoffer
- denk na over eventuele alternatieve interventies
- informeer docenten waar nodig en geef ruimte tot reactie/vragen

STAP 3: Activeer

- verzoek dringend tot verwijderen beeldmateriaal
- aan de slag in de klas van het slachtoffer; creëer inzicht en reflectie, maak afspraken over hoe het slachtoffer te steunen, benoem 3 buddy's (vraag slachtoffer).
Gaat het om een grote zaak, en hebben veel leerlingen de beelden gezien, dan moet er met alle leerlingen worden gesproken. Vertel op hoofdlijnen wat er speelt, wat het emotioneel doet met het slachtoffer, en wat de gevolgen zijn als je de beelden hebt gedeeld.
Draag de leerlingen op om belastend materiaal uit hun telefoon te verwijderen en verbied verdere verspreiding. Vraag de leerlingen ook om het slachtoffer niet nog extra te straffen.
- informeer ouders van klasgenoten van het slachtoffer

STAP 4: COMMUNICEREN

- communiceer volgens communicatiestatement
- adviseer ouders niet online te reageren
- informeer, waar nodig, overige klassen
- wees voorbereid op media aandacht en communiceer volgens communicatiestatement (verwijs bij onjuiste mediaberichten naar communicatiestatement)

STAP 5: Evalueer

- evalueer met slachtoffer, ouders en docenten
- evalueer het proces in het ZAT-overleg
- plan momenten in voor nazorg met alle betrokkenen
- verwerk de evaluatie in het protocol